

Obligātā vakcinēšanās pret Covid-19 nodarbinātībā: starptautisko tiesību konteksts

DR.IUR. KRISTĪNE DUPATE

LU JURIDISKĀS FAKULTĀTES ASOCIĒTĀ PROFESORE

2021.GADA 5.NOVEMBRIS

Sabiedrības veselības aizsardzība

- ▶ ANO Starptautiskais Pakts par ekonomiskajām un sociālajām un kultūras tiesībām 12.pants
- ▶ Eiropas Padomes Eiropas Sociālā Harta 11.pants
- ▶ **Sabiedrības veselības aizsardzības nodrošināšanas pienākums**
 - ▶ Jānodrošina piekļuve veselības aprūpei
 - ▶ Veselības aprūpe jānodrošina saskaņā ar esošajām zināšanām medicīnas zinātnē
 - ▶ Jāveic pasākumi, lai nepieļautu epidēmisko slimību izraisīšanos (piesardzības princips)
 - ▶ Jānodrošina plaši pieejamas iedzīvotāju imunizācijas programmas

Obligātā vakcinēšanās un cilvēktiesības

- ▶ Personas tiesības uz medicīnisku iejaukšanos tikai ar brīvu un informētu piekrišanu
 - ▶ Eiropas Padomes Konvencija par cilvēktiesības un biomedicīnu 5.pants
 - ▶ Eiropas Sociālā Harta 11(1).pants
 - ▶ Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija 8(1).pants
- ▶ Valstu tiesības ierobežot cilvēktiesības
 - ▶ Eiropas Padomes Konvencija par cilvēktiesības un biomedicīnu 26.pants
 - ▶ Eiropas Sociālā Harta G pants
 - ▶ Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija 8(2).pants

Obligātā vakcinēšanās un cilvēktiesības

▶ Eiropas Cilvēktiesību tiesa

▶ 2015.gada 15.marta spriedums lietā *Solomakhin pret Ukrainu*

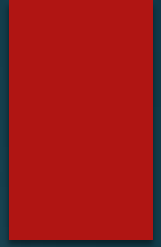
- ▶ Jebkura medicīniskā manipulācija pret personas brīvu un informētu gribu ir iejaukšanās personas fiziska un psiholoģiskā integritātē, kas aizsargāta ar 8.pantu
- ▶ Šī tiesība nav absolūta un var tikt ierobežota (noteikts ar likumu, ir leģitīms mērķis, līdzekļi samērīgi)

▶ 2021.gada 8.aprīļa spriedums lietā *Vavrička un citi pret Čehiju*

- ▶ Obligāta prasība vakcinēt bērnus, lai bērns varētu apmeklēt pirmsskolas iestādi, ir samērīgs tiesību uz privāto dzīvi ierobežojums
- ▶ Tā kā vakcīnām mēdz būt blakus efekti, valstij jānodrošina kompensācijas mehānisms
- ▶ Obligātā vakcinēšanās neietilpst 9.pantā noteiktajā tiesībā uz apziņas un pārliedības brīvību

Starptautiskās darba tiesības

- ▶ Darba drošība kā leģitīms mērķis obligātās vakcinēšanās prasībai
 - ▶ Starptautiskā Darba Organizācija
 - ▶ Konvencijas C 155 un C 187 – aizsardzība pret bioloģiskajiem riskiem
 - ▶ Eiropas Padome
 - ▶ Eiropas Sociāla Harta 2(4).pants – darba drošība
 - ▶ Eiropas Savienība
 - ▶ Direktīva 89/391/EEK - darba drošība; Direktīva 2000/54/EK – aizsardzība pret bioloģiskajiem riskiem

Starptautiskās tiesības un nacionālais tiesiskais regulējums

- ▶ Personas, kuras nevar vakcinēties veselības dēļ (diskriminācija invaliditātes dēļ)
- ▶ Darba devējam piešķirtā rīcības brīvība